

Становище

от доц. д-р Ценка Георгиева Такова,

Софийски университет „Св. Климент Охридски“, Факултет по славянски филологии, член на научното жури по обявения конкурс за заемане на академичната длъжност „доцент“ в професионално направление 2.1. Филология (Славянски езици – Съвременен руски език – Фразеология), обявен в ДВ, бр. 24, 17.3. 2023 г.

с единствен кандидат – гл. ас. д-р Елена Кирилова Раденкова

Настоящото *Становище* е изготвено в изпълнение на Заповед № РД 38-196 от 25.04.2023 г. на Ректора на Софийския университет „Св. Климент Охридски“.

- I. *Оценка на съответствието с минималните национални изисквания за заемане на длъжността „доцент“ в научната област 2. Хуманитарни науки в професионално направление 2.1. Филология (Славянски езици – Съвременен руски език – Фразеология) дейността на гл. ас. д-р Елена Раденкова се характеризира по следния начин:*

Група показатели А: защитен дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен „доктор“ на тема “Игровые трансформации паремий и прецедентных высказываний в заголовках российских печатных СМИ”; група показателей В: хабилитационен труд „Русская образная фразеология сквозь призму перевода“. Изд. „Парадигма“, 2023, ISBN 978-954-326-505-3; група показатели Г: издадена книга на базата на защитен дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен „доктор“ „Игровые трансформации паремий и прецедентных высказываний в заголовках российских печатных СМИ“. София, изд-во „Парадигма“, 2022, 385 с. ISBN 978-954-326-500-8, а също така научни статии и доклади; група показатели Д: налице са достатъчно цитирания. Общият брой точки отговаря на минималния брой точки за присъждане на академичната длъжност „доцент“.

- II. *Научно-изследователска дейност.*

1. Във връзка с конкурса Елена Раденкова публикува хабилитационен труд „Русская образная фразеология сквозь призму перевода“. Издателство „Парадигма“, 2023, ISBN 978-954-326-505-3, 250 стр.

Книгата се състои от увод, три глави (1. Теоретические основы изучения фразеологических единиц в целях перевода; 2. Особенности перевода фразеологизмов в художественном тексте и 3. Анализ способов перевода русских образных фразеологических единиц на болгарский язык в современных художественных текстах), Заключение (с. 225-232) и Библиография (с. 233-250), вкл. Словари и справочники, Электронные словари, Источники языкового материала. При анализа на образните ФЕ авторката се опира на постановките на В. Н. Телия. В монографията се изследват особеностите на превода на руските образни фразеологизми в романи на писатели постмодернисти. Във втора глава обект на анализ са 126 руски фразеологични единици и съответствията им в български език в 143 контекста на употреба. Пълните еквиваленти при превод са описани в 7 тематични групи. Непълните междуезикови съответствия също са подложени на анализ. Разгледан е и нефразеологичният превод – лексикален, описателен и дословен (калькиране), както и оказионалният превод, изпускането на фразеологизма, превод на ФЕ с етнокултурен компонент в семантиката. Монографията съдържа изключително интересен лингвистичен материал, има и голямо теоретично и практическо значение. Резултатите от изследванията на Е. Раденкова могат да бъдат използвани при преподаването на руски език на български студенти-русисти, при обучението по теория и практика на превода, по фразеология и лингвокултурология, при различни съпоставителни изследвания и т.н.

2. Други публикации.

Монография, базирана на дисертационния труд за присъждане на образователната и научна степен „доктор“ „Игровые трансформации паремий и прецедентных высказываний в заголовках российских печатных СМИ“. София, изд-во „Парадигма“, 2022, 385 стр. ISBN 978-954-326-500-8.

Освен основния хабилитационен труд авторката участва в конкурса с още 17 научни статии, посветени на фразеологията (от тях 12 са в реф. списък на НАЦИД); 4 в областта на фонетиката на съвременния руски език (от тях 2 в реф. списък на НАЦИД); 17 свързани с методиката на чуждоезиковото обучение (3 в реф. списък на НАЦИД).

Гл. ас. д-р Е. Раденкова има значителни приноси в областта на фразеологията. Тя изследва руските образни фразеологизми и преводните им съответствия в българския език, спецификата на фразеологичния и нефразеологичния превод, преводаческите техники – лексикален превод, описателен превод (осъществен с помощта на словосъчетание) и дословен превод (калкиране) при нефразеологичния превод. Авторката обръща внимание на значителната вариативност на стратегиите за превод, на стремежа на преводачите да реализират фразеологичен превод, откроява менталните стереотипи, предлага типология на специфичните културни стереотипи, прилага широк подход към понятието „оказионален превод“ на фразеология, предлага конкретни преводачески похвати при превод на образните ФЕ в художествения текст.

Наблюденията на Е. Раденкова в областта на фонетиката на руския език и методиката на чуждоезиковото обучение също имат голямо научно и практическо значение.

Е. Раденкова е съавтор в четири базови учебни помагала по руски език, както и редактор на едно много полезно помагало.

3. Цитиране от други автори.

От представените материали се вижда, че изследванията на гл. ас. д-р Елена Раденкова се цитират в трудове, реферирани и индексирани в световно известни бази данни с научна информация, в изследвания с научно рецензиране.

4. Оценка на резултатите от участието в научно-изследователски и творчески проекти и използване на получените резултати в практиката.

Д-р Елена Раденкова участва в проекти по НИС на СУ „Св. Климент Охридски“, както и в Международен европейски проект “Languages and Integration through Singing” – Grundtvig Learning Partnership, Project N 2008-1-IT2-GRU06-00532. Тази дейност свидетелства за приложението на изследователската работа на кандидатката в практиката.

III. Учебна и преподавателска дейност.

Съгласно справка по чл. 122, ал. 2 гл. ас. Елена Раденкова е изпълнила норматива за преподавателска работа, активно участва в развитието на специалността „руска филология“ във Факултета по славянски филологии на Софийския университет „Св. Климент Охридски“ и в разработването на нови курсове.

Д-р Елена Раденкова преподава *практически руски език на студентите от специалност руска филология (I, II, III и IV част)*. Гл. ас. Елена Радункова води лекционни курсове по *Превод на фразеология и Превод на текстове от сферата на туризма* в IV курс руска филология, преводачески профил, а в магистърската програма *„Език.Култура.Превод“ за специалисти РФ - Преводачески практикум, а за неспециалисти – Практически курс по руски език. В магистърска програма «Руска литература, култура и художествен превод» за специалисти и неспециалисти разработва Практически курс по руски език I част и II част, а също така преподава руски език на чуждестранните студенти, които се обучават във ФСлФ по програма Еразмус.*

Трябва специално да се отбележи дългогодишното участие на Е. Раденкова като експерт, съставител и проверител на ДЗИ по руски език и участието ѝ като член на националната комисия по провеждане на Олимпиадата по руски език – 2016 г. по линия на МОН (съставител на материали и проверител).

IV. Лични впечатления от кандидата.

Познавам Елена Раденкова от много години, от 1985 г., и личните ми впечатления са, че тя е един много ерудиран, спокоен, доброжелателен и позитивен колега и преподавател, който умее да работи в екип.

Всички изследвания на Е. Раденкова са базирани на собствени наблюдения на авторката.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ.

Въз основа на изложените по-горе факти смятам, че гл. ас. д-р Елена Раденкова напълно отговаря на изискванията за заемане на академичната длъжност доцент 2.1. Филология (Славянски езици – Съвременен руски език – Фразеология) и предлагам да бъде допусната да бъде избрана за доцент от Факултетния съвет на Факултета по славянски филологии в Софийския университет „Св. Климент Охридски“.

София, 6.2023 г.

Член на научното жури:.....

(доц. д-р Ценка Такова)